

de la pietat popular. Déu continua manifestant-se a través del crit dels pobres i dels esdeveniments de la història de la humanitat. A més, Déu es comunica amb el seu poble a través dels elements de la creació, la mateixa existència dels quals es refereix a l'acció del Creador i és plena de la presència de l'Esperit que dona la vida. Finalment, Déu parla també en la consciència per-

La necessària formació per a la missió

142 La formació dels deixebles missioners comença amb la iniciació cristiana i s'hi arrela. En la història de cada un hi ha l'encontre amb moltes persones i grups o petites comunitats que han contribuït a introduir-nos en la relació amb el Senyor i en la comunió de l'Església: pares i familiars, padrins i padrines, catequistes i educadors, animadors de la litúrgia i treballadors en l'àmbit de la caritat, diaques, preveres i el mateix bisbe. A vegades, acabat l'itinerari de la iniciació, el lligam amb la comunitat s'afebleix i la formació es descuida. Ser deixebles missioners del Senyor no és, però, un objectiu assolit d'una vegada per sempre. Implica conversió contínua, creixement en l'amor «fins arribar a la taula de la plenitud del Crist» (Ef 4,13) i obertura als dons de l'Esperit per a un testimoni viu i joïós de la fe. Per això és important redescobrir

sonal de cada persona, que és «el nucli més sagrat i el sagrari de l'home, on es troba tot sol amb Déu, la veu del qual ressona en la pròpia intimitat» (CS 16). El discerniment eclesial exigeix la cura contínua i la formació de les consciències, i la maduració del *sensus fidei*, per a no descuidar cap dels llocs on Déu parla i ve a trobar el seu poble.

com la celebració dominical de l'Eucaristia forma els cristians: «La plenitud de la nostra formació és la conformació a Crist [...]: no es tracta d'un procés mental, abstracte, sinó d'esdevenir Ell» (Dd 41). Per a molts fidels, l'Eucaristia dominical és l'únic contacte amb l'Església: tenir cura de la celebració de la millor manera, amb especial atenció a l'homilia i a la «participació activa» (SC 14) de tots, és decisiu per a la sinodalitat. A la missa, en efecte, succeeix com una gràcia donada des de dalt, abans que resultat dels nostres esforços: sota la presidència d'un i gràcies al ministeri d'alguns, tots poden participar en la doble taula de la Paraula i del pa. El do de la comunió, missió i participació –les tres pedres angulars de la sinodalitat– es realitza i es renova en cada Eucaristia.

Paraula de Déu i Eucaristia en el *Document final* del Sínode

El 26 d'octubre de 2024 es va aprovar el *Document final* de la XVI Assemblea General del Sínode dels Bisbes, que el papa Francesc assumia i lliurava al sant poble fidel de Déu, tal com ho ratificarà la «Nota d'acompanyament» que va signar el 24 de novembre de 2024: «Reconeixent el valor del camí sinodal realitzat, ara lliuro a tota l'Església les indicacions contingudes en el *Document final*, com a retorn de tot el que ha madurat al llarg d'aquests anys, a través de l'escolta i el discerniment, i com a

orientació autoritzada per a la seva vida i la seva missió. El *Document final* participa del magisteri ordinari del Successor de Pere i com a tal demano que sigui acollit. Representa una forma d'exercici de l'ensenyament autèntic del bisbe de Roma».

Encara que el tema de treball del Sínode ha estat la sinodalitat, hi ha diverses referències a la Paraula de Déu i l'Eucaristia, posant-les en relació estreta amb la sinodalitat.

L'Eucaristia aliment continu del Poble de Déu

16 «Déu ha volgut santificar i salvar els homes no individualment, sense cap connexió els uns amb altres, sinó que els ha constituït en un poble que el reconegues de veritat i el servís santament» (LG 9). El Poble de Déu, en camí cap al Regne, es nodreix contínuament de l'Eucaristia, font de comunió i

d'unitat: «El pa és un de sol. Per això tots nosaltres, ni que siguem molts, formem un sol cos, ja que tots participem del mateix pa» (1Co 10,17). L'Església, nodrida amb el sagrament del Cos i la Sang del Senyor, és constituïda com el seu Cos (cf. LG 7): «Vosaltres sou cos de Crist i cadascun formeu els seus membres»

(1Co 12,27). Vivificada per la gràcia, és el temple de l'Esperit Sant (cf. LG 4): és Ell, en efecte, qui l'anima i

l'edifica, fent de tots nosaltres les pedres vives d'un edifici espiritual (cf. 1Pe 2,5; LG 6).

La celebració eucarística «significa i realitza la unitat de l'Església»

26 La celebració de l'Eucaristia, especialment els diumenges, és la primera i fonamental forma com el sant poble de Déu es reuneix i es troba. En la celebració eucarística se «significa i realitza la unitat de l'Església» (UR 2). En la «participació plena, conscient i activa» (SC 14) de tots els fidels, en la presència de diferents ministeris i en la presidència del bisbe o del prevere, es fa visible la comunitat cristiana, en la qual es realitza una corresponsabilitat diferenciada de tots per a la missió. Per això l'Església, Cos de Crist, aprèn de l'Eucaristia a articular unitat i pluralitat: unitat de l'Església i multiplicitat de

les assemblees eucarístiques; unitat del misteri sacramental i varietat de les tradicions litúrgiques; unitat de la celebració i diversitat de vocacions, de carismes i de ministeris. Res no mostra més que l'Eucaristia que l'harmonia creada per l'Esperit no és uniformitat i que tot do eclesial està destinat a l'edificació comuna. Tota celebració de l'Eucaristia és també expressió del desig i crida a la unitat de tots els batejats, que encara no és plena i visible. Allà on no és possible la celebració dominical de l'Eucaristia, la comunitat, encara que desitjant-la, es reuneix al voltant de la celebració de la Paraula, on Crist tanmateix hi és present.

El lligam entre *synaxis* i *synodos*

27 Hi ha un estret lligam entre *synaxis* i *synodos*, entre l'assemblea eucarística i l'assemblea sinodal. Encara que en diferents formes, en ambdues es realitza la promesa de Jesús d'estar present on dos o tres estan units en el seu nom (cf. Mt 18,20). Les assemblees sinodals són esdeveniments que celebren la unió de Crist amb la seva Església a través de l'acció de l'Es-

perit. És Ell qui assegura la unitat del cos eclesial de Crist en l'assemblea eucarística com en l'assemblea sinodal. La litúrgia és una escolta de la Paraula de Déu i una resposta a la seva iniciativa d'aliança. També l'assemblea sinodal és una escolta de la mateixa Paraula, que ressona tant en els signes dels temps com en el cor dels fidels, i una resposta de l'assemblea que discerneix la voluntat de

Déu per posar-la en pràctica. L'aprofundiment del lligam entre litúrgia i sinodalitat ajudarà totes les comunitats cristianes, en la pluralitat de les seves cultures i tradicions, a assumir estils celebratius que manifestin el rostre d'una Església sinodal. Amb aquesta finalitat, demanem la institució d'un grup d'estudi específic,

al qual confiar la reflexió sobre com fer les celebracions litúrgiques més expressives de la sinodalitat; també es podrà ocupar de la predicació dins de les celebracions litúrgiques i del desenvolupament d'una catequesi sobre la sinodalitat en clau mistagògica.

L'objectiu de la sinodalitat és la missió

32 La sinodalitat no és una finalitat en si mateixa, sinó que té com a objectiu la missió que Crist ha confiat a l'Església en l'Esperit. Evangelitzar és «la missió essencial de l'Església [...] és la gràcia i la vocació pròpia de l'Església, la seva identitat més profunda» (EN 14). Fent-se propera de tothom, sense diferència de persones, predicant i ensenyant, batejant, celebrant l'Eucaristia i el sagrament de la reconciliació, totes les Esglésies locals i tota l'Església responen concretament al

manament del Senyor d'anunciar l'Evangeli a totes les nacions (cf. Mt 28,19-20; Mc 16,15-16). Posant en relleu tots els carismes i els ministeris, la sinodalitat permet que el Poble de Déu anunciï i doni testimoni de l'Evangeli a les dones i als homes de cada lloc i de cada temps, fent-se «sagrament visible» (LG 9) de la fraternitat i de la unitat en Crist volguda per Déu. Sinodalitat i missió estan íntimament lligades: la missió il·lumina la sinodalitat i la sinodalitat impulsa a la missió.

La Paraula de Déu punt de partida i el criteri de tot discerniment eclesial

83 L'escolta de la Paraula de Déu és el punt de partida i el criteri de tot discerniment eclesial. Les Sagrades Escripures, en efecte, testimonien que Déu ha parlat al seu poble, fins al punt de donar-nos en Jesús la plenitud de tota la revelació (cf. DV 2), i indiquen els llocs on podem escoltar

la seva veu. Déu es comunica amb nosaltres en primer lloc en la litúrgia, perquè és el mateix Crist qui parla «quan a l'Església es llegeixen les Sagrades Escripures» (SC 7). Déu parla a través de la tradició viva de l'Església, el seu magisteri, la meditació personal i comunitària de les Escripures i les pràctiques